
ROODVONK

WAT IS ROODVONK ?

Roodvonk is een kinderziekte waarbij een uitslag over het hele lichaam verschijnt, bestaande uit kleine rode vlekjes en bultjes. Het wordt veroorzaakt door een bacterie, de zogenaamde **bèta-hemolytische streptokok** (*Streptococcus pyogenes*). Deze streptokok veroorzaakt vaak een keelontsteking met klachten zoals keelpijn of koorts. De bacterie produceert gifstoffen (toxinen), en de uitslag is een reactie op deze gifstoffen. Roodvonk behoort tot de **vlekjesziekten** die kinderen op jonge leeftijd vaak achter elkaar krijgen, zoals mazelen, rode hond, vijfde ziekte, zesde ziekte. Het is besmettelijk, andere kinderen in de omgeving kunnen het ook krijgen. De medische naam voor roodvonk is **scarlatina**, en in het Engels wordt het 'scarlet fever' genoemd.

Foto's: Estreya en SyntGrisha - Wikimedia (Creative Commons License 4.0).

HOE ZIET ROODVONK ER UIT ?

Roodvonk wordt vooral gezien bij kleine kinderen in de leeftijd 3 tot 6 jaar en ontstaat meestal na een keelinfectie. Dus de kinderen hebben keelpijn, zijn soms een beetje ziek of hongerig en kunnen koorts hebben. De keel is rood, de amandelen kunnen gezwollen zijn, de tong is vaak ook rood en heeft witte rode puntjes. Dit lijkt op een aardbei en daarom wordt het aarbeientong genoemd. Twee tot zeven dagen na de infectie ontstaan er kleine rode vlekjes en bultjes over het gehele lichaam. Deze zitten vooral in de plooien (nek, oksels, liezen, binnenkant dijen, elleboogplooien) en op de borst. Soms vloeien de vlekjes samen en wordt het hele lichaam lichtrood. Er kunnen kleine hard aanvoelende bultjes ontstaan waardoor de huid aanvoelt als schuurpapier. De vlekjes zitten ook in het gezicht, vooral op de wangen, maar het gebied rond de neus en de mond blijft vaak vrij. De uitslag duurt 3-5 dagen en trekt dan weer weg. Aan de handen en de voeten, vooral aan de vingertoppen kan de huid later gaan vervellen. Nog veel later kunnen lijntjes in de nagel verschijnen.

HOE ONTSTAAT ROODVONK ?

Roodvonk wordt veroorzaakt door een infectie met de bacterie genaamd bèta-hemolytische streptokok, groep A (*Streptococcus pyogenes*). Deze bacterie veroorzaakt allerlei infecties, bij kleine kinderen vooral keelinfecties (angina) en luchtweginfecties, en op latere leeftijd vooral huidinfecties en wondinfecties. De bacteriën komen het lichaam binnen via de mond en de neus, via besmette druppeltjes die in de lucht hangen als iemand met een streptokokken infectie moet niesen of hoesten. Ook kunnen ze worden overgedragen via de handen of via besmette kleding of andere materialen. De ziekteverschijnselen beginnen 2 tot 7 dagen nadat de bacteriën het lichaam zijn binnengedrongen. De bacterie produceert gifstoffen (toxinen), en de uitslag is een reactie op deze toxinen. Iemand met roodvonk is besmettelijk als de eerste klachten beginnen, al vóór er vlekjes zijn. Dit duurt totdat het vervellen van de huid over is.

IS ROODVONK GEVAARLIJK ?

Roodvonk is meestal niet gevaarlijk. De infectie verloopt in de meeste gevallen mild, met als klachten keelpijn, koorts en hangerigheid (zich ziek en slap voelen). Maar er kunnen complicaties optreden, veroorzaakt door de bacterie, zoals bloedvergiftiging, longontsteking, hersenvliesontsteking, nierfunctiestoornissen, en acuut reuma. Gelukkig zijn deze complicaties erg zeldzaam. Ernstige complicaties zoals hersenvliesontsteking (meningitis) of bloedvergiftiging (sepsis) moeten worden behandeld in het ziekenhuis.

HOE WORDT ROODVONK BEHANDELD ?

Roodvonk gaat vanzelf over, als kinderen niet erg ziek zijn hoeven ze niet behandeld te worden met antibiotica. Zijn er meer klachten, bijvoorbeeld erge keelpijn, hoge koorts, gezwollen amandelen dan is het wel verstandig om antibiotica te gaan gebruiken. Antibiotica verminderen de ziekteverschijnselen, verkorten de ziekte duur, en kunnen ook voorkomen dat de besmetting zich uitbreidt naar andere kinderen.

Roodvonk wordt meestal behandeld met antibiotica van het penicilline type zoals feneticilline of amoxicilline. Bij allergie voor penicillinen kunnen ook andere antibiotica worden gegeven zoals azitromycine, claritromycine, of clindamycine.

KAN IEMAND MET ROODVONK NAAR SCHOOL OF WERK ?

Als een kind zich goed voelt kan het gewoon naar het kinderdagverblijf, de peuterspeelzaal of school. Roodvonk is al besmettelijk voordat de vlekjes ontstaan. Thuisblijven helpt niet om te voorkomen dat anderen ziek worden. Heeft uw kind roodvonk? Vertel het dan aan de leidster of de leerkracht. Zij kunnen in overleg met de GGD andere ouders informeren. Ouders kunnen dan letten op de klachten van roodvonk bij hun kind.

Een volwassene met roodvonk die zich goed voelt, kan gewoon werken. Werkt u in de zorg? Dan moet u eerst overleggen met uw werkgever voor u weer gaat werken.

WAT TE DOEN BIJ EEN EPIDEMIE VAN ROODVONK ?

Als in een klas opeens veel kinderen roodvonk krijgen (meer dan 3 gevallen in een maand), of als er gevallen met ernstige gevolgen zoals nierschade of reuma tussen zitten, dan is het een optie om alle kinderen, en de familieleden te controleren op tekenen van infectie en ze te behandelen met antibiotica om verdere verspreiding te voorkomen.

